

NR. 11 – 76. ÅRGANG – 25. AUGUST 1955 – OPLAG: 19.700

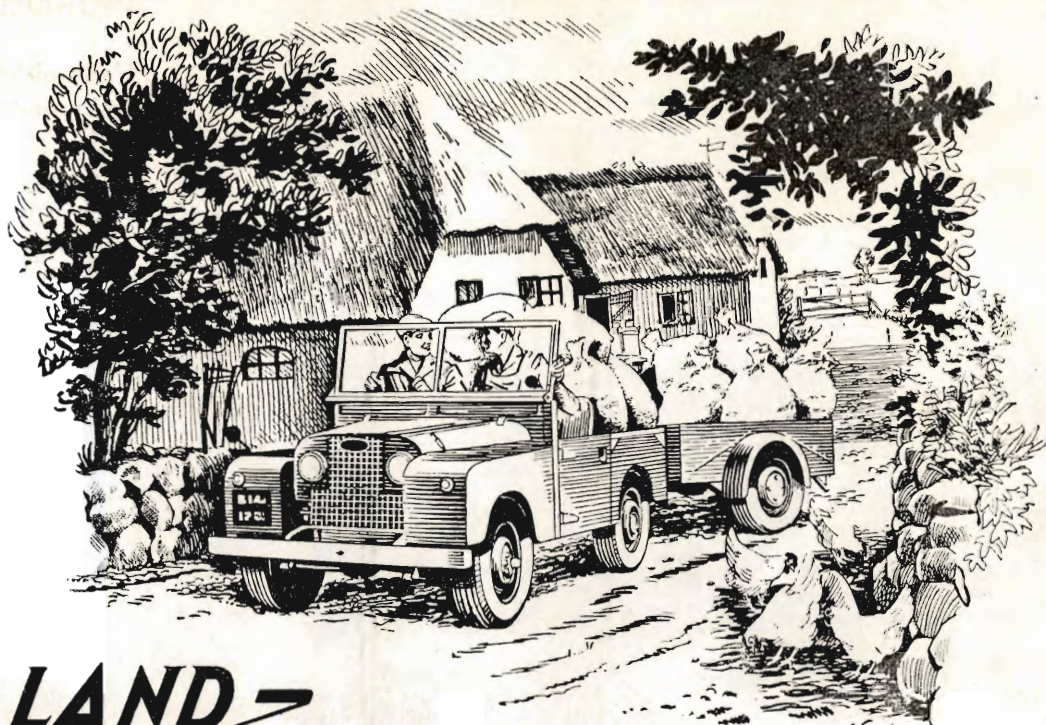
INDHOLD:

Hedeselskabets
årsberetning
ved
direktør
Niels Basse.

—
Referat af
årsmøde.

**HEDSELSKABETS
TIDSSKRIFT**

LAND-ROVER universalkøretøjet, der er universalmidlet mod hårdt arbejde

Selv om opgaverne er så store og så mange, at de synes uoverkommelige, er det utroligt, hvad man kan klare selv med begrænset arbejdskraft, når man har en Land-Rover på gården. Dette 4-hjuls-drevne universalkøretøj med sine 8 fremadgående- og 2 bakgear giver ikke op over for noget arbejde. Den kører lige så godt i marken foran redskaberne og på vejen med varer på ladet eller i den specielle rummelige anhænger. De forskellige praktiske kraftudtag sikrer, at LAND-ROVER også kan benyttes som stationær trækraft til alle formål. *Specielt sprøjteaggregat med meget stor spredning kan påmonteres, og i vognen er der god plads til hundreder af liter sprøjtevædske.*

Den aftagelige letmetaltop gør hurtigt LAND-ROVER til en komfortabel personbil.

LAND-ROVER har specielt kraftudtag til aksel- eller rømdrevet maskineri.

LAND-ROVER egner sig glimrende til sprøjtning, idet kompressorer og sprøjteaggregater kan monteres i selve vognen.

Generalrepræsentation for Danmark:

KØBENHAVN SKANDINAVISK MOTOR CO. A/S ODENSE

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Telefon Skive 1030

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

BALTICA FORSIKRING

Hulkjærhus Planteskole

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

Planter til skove,
læhegn og haver

Stenvad CEMENTSTØBERI

Telf. 6 Stenvad
Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontortid: 9—15
Telefon 1500 (5 linier)

Kontor i Karup og Kølvråa

Tårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk
Korsør

Kjellerup Betonvarefabrik ved I. T. Birk

— Telefon 45 Kjellerup
Efter kl. 17: Rødkjærstro telefon 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Hårhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12

Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Rødkjærstro Cementvarefabrik

ved I. T. Birk Telef. Rødkjærstro 14

FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
Forlang tilbud

JORDBRUGSKALK

fra vore værker i

**FAXE
HOLTUG
HADSUND
SVENDSTRUP J.**

Aktieselskabet **FAXE KALKBRUD** Jordbrugskalkafdelingen

Frederiksholms Kanal 16, København K.

Telefon Central 9123, Lokal 7

-og Regnen kommer...

naar og hvor
De ønsker det
fra

VANDINGSANLÆG
-omgaaende Levering
-forlang Brochure.

DANSK VANDINGS INDUSTRI
PROJEKTERING . FABRIKATION
INGENIØR HOLGER ANDERSEN
SNOGHØJ FREDERICIA . TELEFON ERRITSØ 125

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telefon 58

ØLGOD

Telefon 59

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmagergade . København K.

AEROLIT

DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOE

Hedeselskabets

Tidsskrift

Nr. 11

25. august 1955

76. årg.

Tidsskriftet udgår ca. 16 gange årligt og sendes uden vederlag til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 50 øre pr. mm. Oplag 19.700 eksemplarer. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr.

Indhold: Årsberetning 1954—55. (Slutning). — Repræsentantskabsmødet 1955 i Hillerød. — I få ord. — Hedeselskabets regnskab 1954—55.

Forsidebillede: Landvindingsarbejde under udførelse under vanskelige forhold.

Årsberetning 1954—55

ved

direktør Niels Basse.

(Slutning.)

Laboratoriet 1954.

I året 1954 er ialt udført 101 238 analyser mod 111 761 i 1953. Fordelingen af de forskellige analyser har været følgende:

1. **Brændselsanalyserne har ialt udgjort 5619.** Heraf vedrører 2732 prøver tørvejord, 10 tørvesmuld, 2 tørvebriketter, 12 formbrændsel, 588 brunkul, 3 trækul, 5 trækulspulver, 7 trækulsbriketter, 37 stenkul, 3 kulafharpning, 23 smalls, 5 singles, 7 slurry, 3 koks, 1 koksgrus, 1 koksafharpning, 4 slagger, 2 ristaffald og 1 røggkammersnus. Analyserne omfatter 737 brændværdibestemmelser, 1370 vandbestemmelser, 3446 askebestemmelser, 62 svovlbestemmelser og 4 bestemmelser af askens smeltepunkt.

Ligesom i fjor har analyserne omfattet mange forskellige slags brændsel. Det færdige tørvebrændsel er kun repræsenteret ved et fåtal af prøver, så et pålideligt billede af dette brændsels gennemsnitskvalitet i 1954 kan næppe fås (analyse gennemsnitstal for formbrændsel er: vandpct.: 19,3, askepct.: 17,3, nyttig brændværdi: 3446 k.cal.). Derimod er der i forbindelse med brunkulshandelen analyseret et ret betydeligt antal prøver, der viser, at kvaliteten har varieret fra en vare med 29,0 % vand, 49,6 % aske og en nyttig brændværdi på 854 k.cal. til en vare med 32,2 % vand, 9,7 % aske og en nyttig brændværdi på 3530 k.cal. Hyppigst — i ca. 70 % af prøverne — har kvaliteten været mellem 1800 og 2500 nyttige varmeeenheder.

Det er navnlig de store elektricitetsværker og varmegværker, der har anvendt dette brændsel, og det ses, at de fortrinsvis har foretrukket de billige kvaliteter. De samme virksomheder har dog også anvendt en del udenlandsk brændsel, navnlig i form af stenkul, smalls og slurry. Til sammenligning med det indenlandske brændsel er gennemsnitskvaliteten af de forskellige udenlandske brændselsorter anført i nedenstående tabel.

Brændselets art	Aske %	Vand %	Nyttig brænd- værdi k.cal.	Effektiv brændværdi i brændbart stof k.cal.
Brunkul	12,0	47,0	2200	6050
Formbrændsel	17,3	19,3	3446	5612
Trækulsbriketter....	7,2	16,5	5525	7367
Stenkul	13,8	12,7	5528	7625
Kulafharpning	10,6	14,3	5725	7733
Smalls	8,5	13,0	5993	7732
Singles	8,4	8,9	6305	7688
Slurry	21,3	16,2	4824	7861
Koks	10,3	9,5	6339	7993

2. Jordbundsanalyserne har i 1954 udgjort 87 631, omfattende 54 395 reaktionstal (pH), 147 kalkbehovbestemmelser, 15 428 fosforsyretal, 773 fosfattal, 15 394 kaliumtal, 317 mangantal, 610 kobbertal, 260 magnesiumtal, 94 nitrattal, 200 ledningstal og 13 natriumtal.

For mergelselskaberne er der i årets løb undersøgt 13 449 prøver, der med hensyn til reaktionstal fordeler sig på følgende måde:

Mineraljorder.

Reaktionstal	under 5.0	5.0—6.0	6.1—7.0	over 7.0	Ialt
Antal prøver.....	20	2827	9809	313	12 969
Procentisk fordeling	0.2	21.8	75.6	2.4	

Humusjorder.

Reaktionstal	under 4.0	4.0—5.0	5.1—6.0	over 6.0	Ialt
Antal prøver.....	—	45	390	45	480
Procentisk fordeling	—	9.4	81.2	9.4	

Med hensyn til fosforsyretallene og kalitallene er fordelingen følgende:

Fosforsyretallene.

Ft	0-1	1-2	2-4	4-6	6-8	over 8	Ialt
Antal prøver.....	18	139	1307	1294	450	154	3362
Procentisk fordeling.....	0.5	4.1	38.9	38.5	13.4	4.6	

Kalitallene.

T _K	0-2	2-4	4-6	6-8	8-10	ov. 10	Ialt
Antal prøver.....	97	728	1012	659	347	519	3362
Procentisk fordeling.....	2.9	21.7	30.1	19.6	10.3	15.4	

De i årets løb bestemte kobbertal, mangantal, magniumtal, nitrat og ledningstal fordeler sig på følgende måde:

Kobbertallene, ialt 610.

	0.0-1.0	1.1-2.5	2.6-5.0	5.1-10.0	10-25	25-50	50-100	over 100
Antal prøver.....	103	164	146	102	73	17	4	1
Procentisk fordeling.	16.9	26.9	23.9	16.7	12.0	2.8	0.6	0.2

Mangantallene, ialt 317.

	0.0-1.0	1.1-2.5	2.6-5.0	5.1-10.0	10-25	25-50	50-100	over 100
Antal prøver.....	110	88	56	34	18	8	1	2
Procentisk fordeling.	34.7	27.8	17.7	10.7	5.7	2.5	0.3	0.6

Magniumtallene, ialt 260.

	0.0-1.0	1.1-2.5	2.6-5.0	5.1-10.0	10-25	25-100	100-200
Antal prøver.....	21	83	70	37	16	32	1
Procentisk fordeling.....	8.1	31.9	26.9	14.2	6.2	12.3	0.4

Nitrattallene, ialt 94.

	0	1-5	5-10	10-25	25-40	40-60	60-100	over 100
Antal prøver	55	11	2	5	11	8	1	1
Procentisk fordeling	58.5	11.7	2.1	5.3	11.7	8.5	1.1	1.1

Ledningstallene, ialt 200.

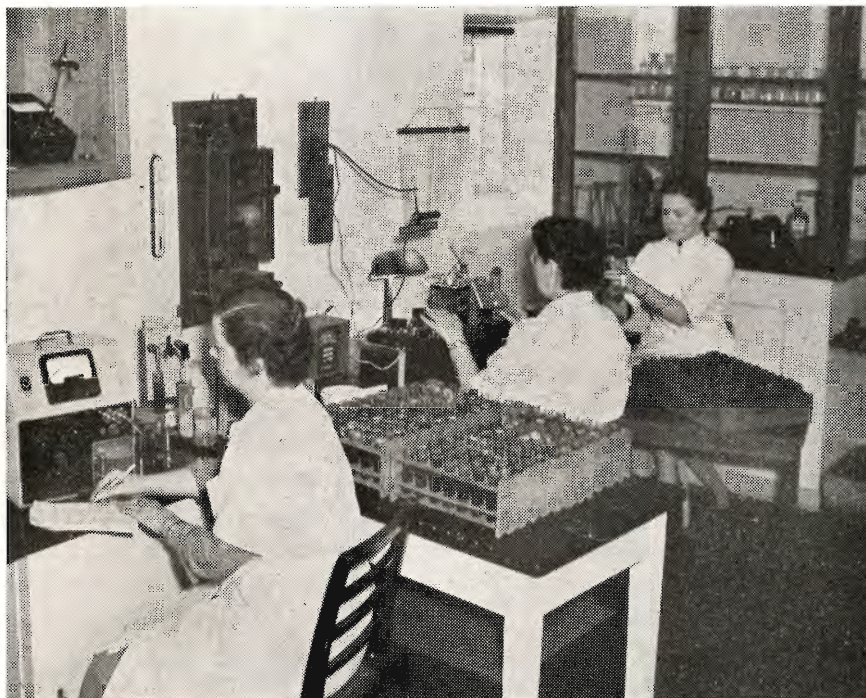
	0.0-0.5	0.6-1.0	1.0-2.0	2.0-3.0	3.0-10.0	10-25	over 25
Antal prøver	62	43	21	16	38	15	5
Procentisk fordeling	31.0	21.5	10.5	8.0	19.0	7.5	2.5

3. Mergel- og kalkanalyser, ialt 1311, omfattende 1242 bestemmelser af kulsur kalk (CaCO_3), 52 bestemmelser af vandindhold og 17 bestemmelser af kornstørrelse (sigteanalyser).

Af de anførte analyser er 992 udført på foranledning af Hedeselskabets mergelafdeling. Efter det procentiske indhold af kulsur kalk i tørstoffet har fordelingen været følgende:

Indhold af kulsur kalk i tørstoffet	under 10%	10-20 %	20-30 %	30-40 %	40-50 %	50-60 %	60-70 %	70-80 %	80-90 %	over 90 %	Ialt
	Antal	12	192	271	199	151	88	37	5		
Mergel %	1.3	20.1	28.4	20.8	15.8	9.2	3.9	0.5			
Antal										16	16
Råkalk %										100.0	
Antal								1	7	1	9
Mosekalk %								11.1	77.8	11.1	
Antal									1	8	9
Skrivekridt %									11.1	88.9	
Antal								2		1	3
Kildekalk %								66.7		33.3	

4. **Undersøgelser af speciel art, ialt 6677**, har bl. a. omfattet en række analyser i forbindelse med Hedeselskabets forskningsvirksomhed. Herunder skal nævnes 107 bestemmelser af kalk- (CaCO_3) og svovlforbindelser vedrørende »giftforsøg« på 7 arealer, fortrinsvis eng- og

Fra Hedeselskabets laboratorie.

mosearealer eller afgravet mose. Ved disse analyser er det konstateret, at der på et år er iltet og udvasket ca. $\frac{2}{3}$ af svovlforbindelserne (»giftstofferne«) på afgravet mose og kun ca. $\frac{1}{3}$ på uafgravet mose (ren tørvejord). I tilknytning til vandforbrugsforsøgene og regncapacitetsforsøgene er udført 4549 fugtighedsbestemmelser. I øvrigt er der foretaget 62 slemningsanalyser og rumvægtsbestemmelser samt 160 bestemmelser af organisk stof (humus) i jordprøver og endvidere 102 reaktionstal og jernundersøgelser i vandprøver vedrørende denne virksomhed.

I tilknytning til Hedeselskabets øvrige undersøgelser og forsøg er undersøgt en række prøver, bl. a. hidrørende fra de havbundsundersøgelser, der er foretaget i forbindelse med påtænkte landvindinger inden for søterritoriet. Sådanne prøver er foruden analysering for NaCl-indhold (kogsalt) analyseret kemisk og mekanisk for at få et begreb om jordens »forventede bonitet« efter tørlægning,

ligesom det ved en konstatering af svovl-kalktilstanden (forholdet mellem indhold af kulsur kalk og iltelige svovlforbindelser) er søgt klarlagt, om der er mulighed for opståelse af plantegifte.

Endvidere er der i forbindelse med Hedeselskabets kulturtekniske afdeling udført en række mekaniske jordbundsanalyser, således i 35 sand- og grusprøver foretaget sigtning (kornkurve) og bestemmelse af humus og ler og i 6 dyndprøver foretaget bestemmelse af flyde- og udrulningsgrænse efter Geoteknisk Instituts metode.

For Hedeselskabets plantningsafdeling er der ligeledes udført en række undersøgelser, navnlig vedrørende trækulsfabrikationen, idet trækulsgryn, trækulpulver og trækulsbriketter foruden vand-, aske- og svovlindhold samt brændværdi er undersøgt for rumvægt og op-sugningsevne.

Som tidligere år er der foretaget ca. 1000 reaktionstalsbestemmelser samt kalkbehovbestemmelser vedrørende de af Foreningen af jydsk Landboforeninger i samarbejde med De samvirkende Mergelselskaber og Hedeselskabet anlagte kalkmiddelforsøg.

Endelig er der udført undersøgelser i 75 prøver af ensilage og ensilagesaft og — navnlig i forbindelse med forureningssager — foretaget ca. 700 bestemmelser i vandprøver vedr. reaktionstal, iltforbrug, nitrit- og nitratindhold, fosfatindhold, jernindhold m. v.

Til sidst skal nævnes, at der i samarbejde med Viborg Amts og Bys Sygehus i ca. 150 prøver af blodserum er bestemt indholdet af kalium og natrium ad flammefotometrisk vej.

Foruden den nævnte analysevirksomhed arbejdes der altid på laboratoriet med forbedringer og fornyelse af arbejdsmetoder. Således er der i årets løb udarbejdet en pålidelig og ret hurtig metode til bestemmelse af magnesiumindholdet i jord, ligesom der er udarbejdet en ny metode — hydrometermetoden — til mekanisk analyse (slemmeanalyse) af jorden, hvorved man på en hurtigere og billigere måde end hidtil kan få et overblik over de forskellige partikelstørrelsers — d. v. s. ler og sands — fordeling i jorden (jordens tekstur).

Selskabets landejendomme.

Hesselvig Enggaard. Høsten i 1954 blev nærmest under middel, især for rodfrugternes vedkommende. Nattefrosten den 12.—13. juni, der var så hård ved mange kartoffelmarker i Midtjylland, gjorde også stor skade på gårdens kartofler. 1954 var som bekendt et godt kålroeår, men i mange egne et dårligt år for bederoerne. Nu er forholdet imidlertid det, at kålroedyrkingen på Hesselvig Enggaard var opgivet i 1954 som følge af fuldkommen ødelæggende angreb af kålfluens larve de nærmest foregående år, og da bederoerne gav et for ringe udbytte, blev det den store beholdning af græsensilage, som reddede vinterfodringen af den store besætning. Udbyttet af besætningen har været godt.

Ombygningen og moderniseringen af avlsbygningerne er nu tilendebragt, og staldene er fuldt besat. Der holdes for tiden 10 heste og plage, 45 køer og ca. 90 ungdreager, ca. 150 fedesvin og 20 grisesøer. Desuden er der et stort fjerkræhold (høns, gæs og kalkuner).

Kultiveringen af *Arnborg Hedegaards* mose er tilendebragt, og arealet

En ny landevej er gennemført fra Skarrild langs den store vandingskanal nord for Skjernåen til Sdr. Felding.

er indtaget til dyrkning. Som følge af, at man har måttet fjerne flere hundrede kubikmeter trærødder og stammer fra tørvelaget, må kultiveringsarbejdet nærmest siges at være blevet urimeligt dyrt, men sammen med driften af Hesselvig Enggaards lette jord er det af betydning at få også et lavt areal til dyrkning.

Til drift under Hesselvig Enggaard er der ved Skarrild *tilkøbt* ca. 25 ha *hede*, som for tiden er under kultivering. Formålet hermed er især at udvide gårdens avl af kartofler.

Klosterlund, hvis agermark består af højtliggende, noget gruset-stenet sandjord, havde en god høst i 1954. Kerneudbyttet er her væsentlig bedre end på Hesselvig Enggaard og Kaptajnsgaarden, hvor jordbunden har mere præg af hedeblade med store mængder af det tidligere blysand i pløjelaget.

De afgravede mosearealer på Klosterlund er nu kommet godt i kultur og giver god græsning samt ikke så lidt hø.

I det hele taget er Klosterlund nu kommet i god drift, og der holdes

her en endog meget god rød besætning på 55 kreaturer og ca. 60 svin. Der afgår nu 12 løbekvier herfra til Kaptajnsgaarden.

Kaptajnsgaarden er ligesom i det foregående år drevet uden besætning og næsten alene med kornavl. Marken er blevet pløjet til stor dybde, ca. 45 cm, men dog ikke med den store plov. Denne behandling har pyntet svært på den blysandsholdige jord, idet al og brunligt overgangslag er ført op i pløje-laget, som derved mister noget af sin hedeagtige karakter. Udbyttet er steget med dybdebehandlingen, men selv om der er gødet forholdsvis kraftigt, og afgrøderne ser endog meget godt ud på marken, vil man næppe på denne jord kunne komme op på samme foldudbytte, som høstes på Klosterlund.

Driftsplanen fremefter går ud på, at der ikke skal ofres noget videre på bygningerne udover almindelig vedligeholdelse, men der skal efterhånden holdes en besætning, som passer for staldene. Der begyndes nu med et for de nærmest naturlige græsningsarealer passende antal ungkreaturer samt nogle få køer og grisesøer.

For ikke at fortsætte med korn efter korn er der i foråret besået et ret betydeligt areal med lupin, ligesom der dyrkes en del kartofler.

Til gården hører et forholdsvis stort areal af mose, hede, hedekær og tildels lyngbevokset tidligere vandingseng. Disse arealer kultiveres efterhånden, så der også her kan komme lav jord under driften.

Mosestationen Pontoppidan, der er beliggende i Knudmose syd for Herning, udnyttes fremdeles næsten udelukkende til tørveproduktion, idet kun nogle afgravede arealer er udlejet til græsning. Som følge af den regnfulde sommer blev tørveproduktionen i 1954 væsentlig mindre end oprindeligt påregnet, hvilket også påvirkede arealregnskabet.

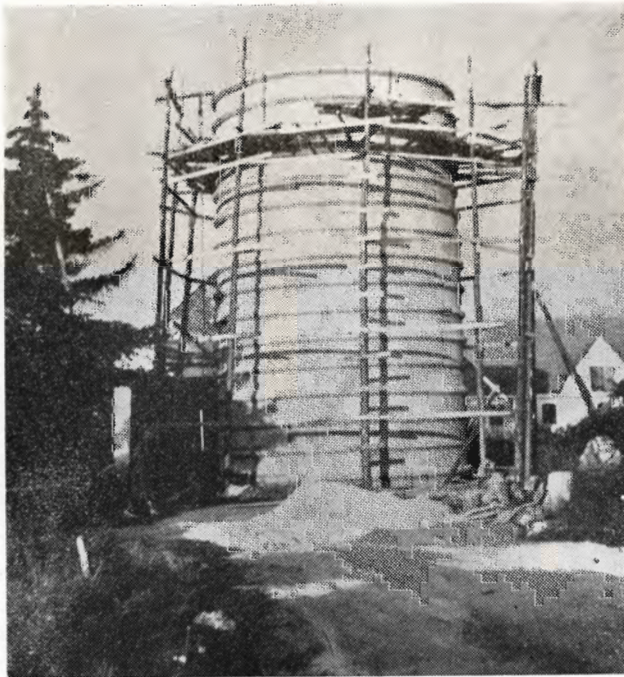
Efter at bestyrer *Juul Rasmussen*, der siden 1904 på fortrinlig måde har ledet det daglige arbejde på stationen, i foråret er afgået ved døden, er administrationen nu henlagt under Hedeselskabets tørvekantor.

Bygningsvirksomheden.

Det samarbejde om landbrugsbyggeri, som Hedeselskabets kontor i Aarhus i en årrække har haft med Aarhus Amts landøkonomiske Selskab, Kolind Landboforening, Aarhus Amts Husmandsforeninger, Kalø-Knebel Vigs Landboforening, Kaløvigs Landboforening, Grenaa Landboforening og Ebeltoft Landboforening er fortsat, for førstnævnte dog kun til 1. oktbr. 1954. Ligeledes er samarbejdet om landbrugsbyggeri med De samvirkende Lolland-Falsterske Landboforeninger og De samvirkende Lolland-Falsterske Husmandsforeninger fortsat, og endelig er der optaget et samarbejde med Morsø Landboforening herom.

Det vil heraf forstås, at der fortsat er vækst i arbejdet, der i forhold til året før har haft følgende omfang:

	1954		1953	
Fuldført..	78	arbejder 1 612 320 kr.	56	arbejder 1 380 000 kr.
Under udførelse	48	» 1 183 080 »	67	» 1 732 000 »
Arbejder, der endnu ikke er taget stilling til ..	75	» 1 678 145 »	37	» 877 000 »
Henlagt..	75	» 1 046 410 »	33	» 787 000 »
Under projektering ..	21	»	29	»
Vejledn. o. lign. . . .			5	»
Ialt.. . .	257	arbejder 5 519 955 kr.	227	arbejder 4 776 000 kr.

*Silo under opførelse på »Kaptajnsgaarden«
ved Engesvang.*

KLOAKARBEJDERNE.

Kloakeringsvirksomheden er særligt præget af arbejder med gennemførelse af offentlige spildevandsanlæg på landet, hvor det er de kommunale råd, der beslutter, at forældede, dårlige forhold for spildevandsafledning bør afløses af gode, sunde forhold gennem kloakeringer, og retter henvendelse til selskabet derom. Men vi modtager dog også henvendelse fra private, mejerier, industrivirksomheder m. v., hvis spildevand forurener vandløb o. lign. Statstilskud bliver stadigvæk ydet til en del af arbejdernes gennemførelse. Kloakvirksomheden må anses for betydningsfuld, da den bevirker,

at uhygiejniske og uæstetiske forhold ophæves. Arbejdets omfang afviger ikke væsentlig fra de foregående år.

Kongenshus mindepark.

I betragtning af det uheldige vejr hele sommeren i fjor må det vist betragtes som et tilfredsstillende og godt resultat, når Mindeparken i 1954 har haft ca. 50 000 besøgende.

Den nye kiosk ved Mindedalen i Kongenshus Mindepark.

Det er glædeligt at lægge mærke til, at besøgende kommer igen og igen, den ejendommelige natur virker dragende på den, der først en gang har været der. Det storslåede udsyn over de vide arealer er jo også enestående i Danmark.

I årets løb er der indføjet en række nye navne, dels på mødepladsen og dels på sognestenene, og det vil antagelig ske hvert år i en årrække, idet det viser sig, at der stadig er en del af fortidens hedepionerer, som trods den betydning, de har haft, senere er blevet omtrent glemte, således at de ikke er kommet med.

Den nye kiosk ved nedgangen til Mindedalen har vist sig at være af stor værdi, og den pyntelige, stråttækte bygning falder godt ind i landskabet.

Der har i vinterens løb været anrettet en del skade på stien gennem dalen som følge af den megen regn, men det lod sig udbedre, inden den nye sæson begyndte.

De store omkostninger med indretningen er nu så nogenlunde overståede, således at institutionen antagelig i løbet af et par år kan hvile i sig selv, idet indtægterne er ret betydelige. Selv om tyttebærrene også i fjor svigtede fuldstændigt på grund af en enkelt frostnat i juni, er der god grund til at vente, at leverancerne af tyttebær igen kan komme til at give et overskud.

PERSONALEFORHOLD.

Efter distriktsingeniør, cand. polyt. *T. Q. Jacobsens* fratrædelse den 30. juni på grund af alder oprettedes den 1. juli 1954 et sydjydsk distriktskontor med distriktsingeniør, cand. polyt. *Arne Fredborg* som leder. Efter forhandlinger med Kolding byråd har Hedeselskabet derefter af byrådet lejet ejendommen Dyrehavevej 2, Kolding, hvor distriktskontoret fra 1. februar 1955 har fået lokaler. Tønderkontoret, hvis nedlæggelse og overførelse til Kolding var påtænkt, bibeholdes på grund af det tiltagende arbejde i Sønderjylland som et filialkontor under Koldingkontoret.

Hedeselskabets personale har i årets løb gennemsnitlig udgjort ca. 380 mand.

Jeg skal herefter som sædvanlig til årsberetningen om arbejdet indenfor Hedeselskabets forskelligartede virksomheder føje nogle sammenfattende betragtninger:

Forholdene i hedeplantagerne har i de senere år udviklet sig på en rolig og tilfredsstillende måde. Klimaforholdene har i det store og hele været gunstige, og væksten har derfor været god. Afsætnings- og prisforholdene har været tilfredsstillende. Umiddelbart efter krigen imødeså man visse vanskeligheder med hensyn til brændesalget, men de bekymringer, man gjorde sig i den anledning, har imidlertid vist sig at være overflødige, først og fremmest fordi der har været en glædelig tendens til i stigende udstrækning at anvende småt træ til fremstilling af isolerings- og byggeplader af forskellig art, således at brændemarkedet på denne måde er blevet aflastet.

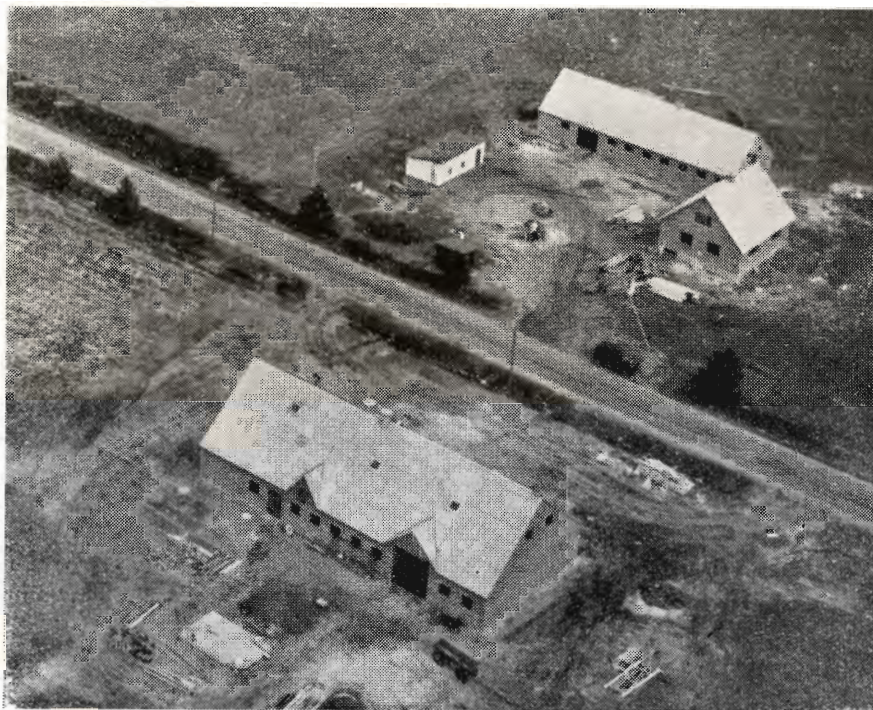
Af forskellige årsager, som der er gjort rede for i beretningen, kan der ikke ventes større tilgang af nye plantagearealer i de kommende år. Plantningsafdelingens arbejde vil derfor i hovedsagen falde i de gamle plantager, og specielt vil foryngelsesarbejdet komme til at lægge beslag på megen arbejdskraft.

Med det moderne traktor- og pløjningsmateriel, man råder over,

Dyrvig Hede set fra syd, hvor den nye vej går fra Hoven—Tarm landevej op til en del af de nye ejendomme. Fot. april 1955.

vil det være muligt i langt højere grad end hidtil at arbejde med jorden i plantagerne, dels ved pløjning forud for plantningen og dels ved renholdelse nogle år efter plantningen; det vil på denne måde være muligt at give de unge kulturer en bedre start. — Der vil i

Fra Dyrvig Hede: To af nybyggerhusene under opførelse. April 1955.

mange tilfælde blive gennemført nye kulturer med blanding af forskellige træarter, og skovbilledet vil i det hele taget fremad i tiden blive mere afvekslende samtidig med, at sundhedstilstanden forhåbentlig vil blive bedre.

Hedeselskabets netop påbegyndte arbejde med skovtræforædling vil blive fortsat i stigende omfang i de kommende år, og det vil forhåbentlig derved efterhånden lykkes at øge produktionen og forbedre økonomien.

Med hensyn til læplantningsarbejderne kan der være grund til at pointere, at de senest offentliggjorte undersøgelser og forsøgsresultater opfordrer til en kraftig propagandainsats. Nye lævirkningsforsøg er tiltrængt, og i betragtning af, at der årligt af staten ville det måske være naturligt at henlægge sådanne nye forsøg un-

anvendes meget betydelige beløb på gennemførelse af læplantning, der statens forsøgsvirksomhed på en forsøgsgård, der beskæftiger sig hovedsageligt eller udelukkende med denne opgave.

Landvinding, grundforbedring og opdyrkningsarbejder har også i det forløbne forløbne år været af meget stort omfang, især når man anlægger en samlet vurdering.

Landvindingsarbejdet har således været genstand for en betydningsfuld udvikling. Interessen for sådanne arbejders iværksættelse på de vilkår, landvindingsloven muliggør, er levende blandt landmændene som aldrig før. Anmodninger til Hedeselskabet om udarbejdelse af landvindingsprojekter strømmer ind, så det kan være svært at følge med, selvom Hedeselskabet allerede har foretaget så stor en udvidelse af det tekniske personale, som det har været arbejdsmæssig muligt. Den øgede interesse for landvinding har allerede givet det udslag, at de i 1954 godkendte arbejder er steget betydeligt.

Der er nu ialt indtil udgangen af 1954 godkendt 1065 landvindingsarbejder, omfattende 122 222 ha til en anslået bekostning på 138 mill. kr.

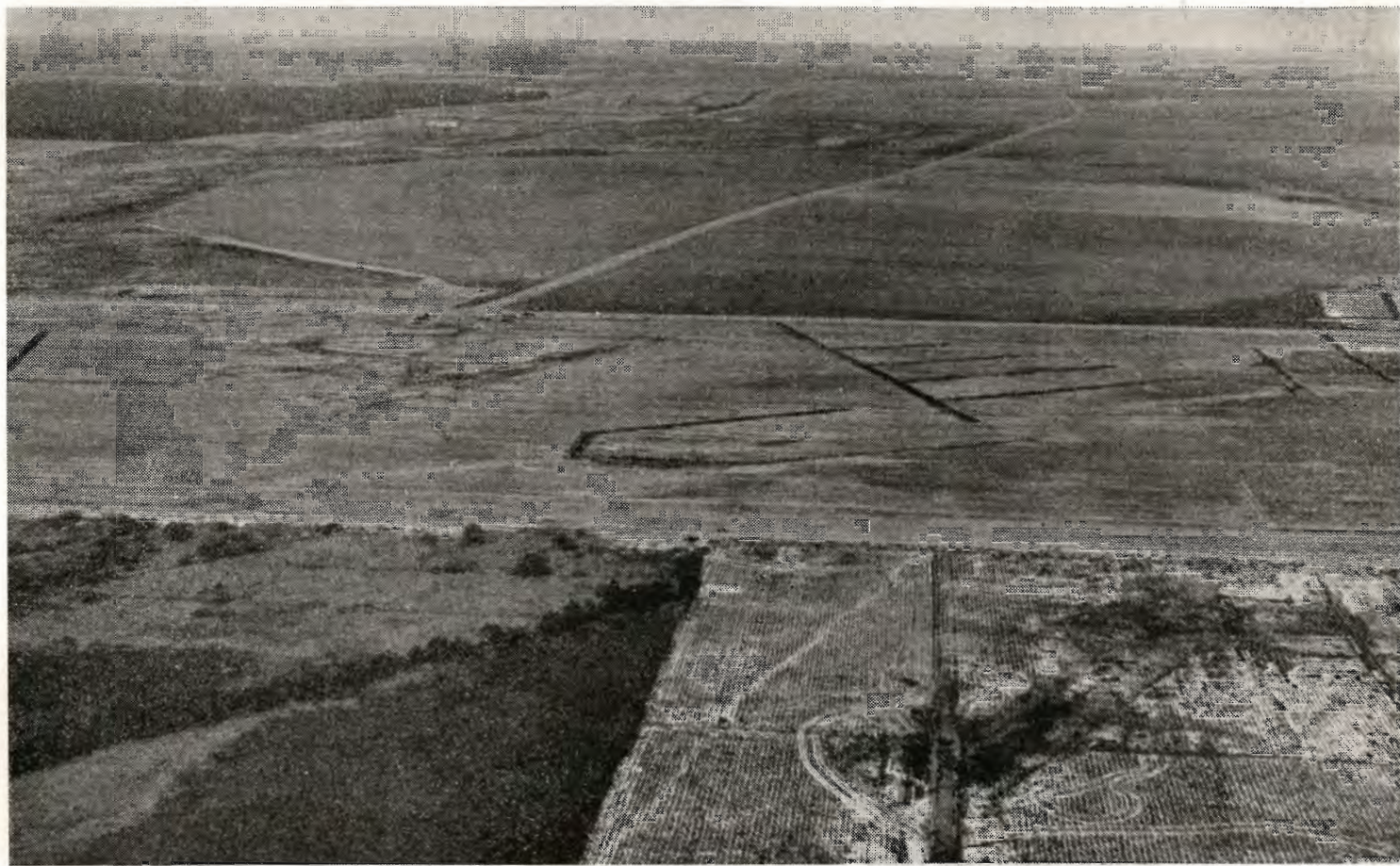
Den store tilbagegang i landbrugsarealet, som især som følge af byernes udvidelser har fundet sted gennem en lang årrække, siden 1939 161 000 ha og med stigende tendens, er især på længere sigt af meget alvorlig karakter for et landbrugsland, hvor jorden praktisk talt er vort eneste råstof. Samfundet er derfor i højeste grad interesseret i enhver form for landvinding, der hviler på et økonomisk rimeligt grundlag. Det må derfor hilses med stor tilfredshed, at landbruget i stigende omfang samles om iværksættelse af sådanne arbejder på de vilkår derfor som landvindingsloven byder.

Det var især denne alvorlige tilbagegang i landbrugsarealet, der gav anledning til, at Hedeselskabet i 1953 henledte landbrugsministeriets opmærksomhed på, at visse nærmere angivne dele af søterritoriet formentlig ville egne sig til tørlægning med land-

Sdr. Vium Hede set fra vest mod øst.

(Se billedet på næste side.)

I forgrunden endnu upløjet hede og grænsen mellem Lønborg og Hemmet sogne. I midten dræning under udførelse i lod 15. Øverst til venstre skov i Egvad sogn. Skråt i billedet går en af de nyanlagte veje. En måned efter af dette billede var taget begyndte opførelsen af bygninger, og markerne var tilsået og grønne.

Sdr. Vium Hede set fra vest mod øst. (Se teksten nederst på foregående side.)

brugsmæssig udnyttelse for øje, dersom jordbunden iøvrigt måtte vise sig at være god, således at der derigennem kunne skabes en vis kompensation for den landbrugsjord, der af samfundet år efter år beslaglægges til andre formål.

En revideret landvindingslov, hvorefter landbrugsministeriet kan tage initiativ til landvindinger på søterritoriet blev enstemmigt vedtaget af rigsdagens to ting og bekendtgjort den 30. april 1953.

De af Hedeselskabet påpegede områder i søterritoriet omfattede 148 000 ha fordelt på 93 områder.

Det første, der skulle gøres, måtte være tilvejebringelse af en oversigt især over jordbundsforholdene i disse vandarealer, og Hedeselskabet søgte en forholdsvis beskedne bevilling hertil. Det har taget sin tid at komme igang, men der er nu i 1954 givet bevilling til undersøgelse af ca. 26 000 ha indenfor 17 områder, og undersøgelserne heraf er igang. Hedeselskabet anser det for betydningsfuldt, at sådanne undersøgelser snarest kommer til at omfatte samtlige områder i søterritoriet, hvor det med rimelighed kan skønnes, at tørlægning kan få samfundsmæssig interesse, hvis jordbunden måtte vise sig at være af god beskaffenhed. Thi selvom det er indlysende rigtigt, at landvindingsarbejdet indadtil er »Det nærmeste krav«, så tør det også med sikkerhed siges, at landbrugsministeriet og rigsdagen har set rigtigt, da de vedtog den landvindingslov, der gav grønt lys for overvejelse af muligheder for tørlægning i søterritoriet. Indenfor en overskuelig tid må det forudses, at kravet om tilvejebringelse af ny landbrugsjord bliver så stærkt, at dele af søterritoriet må inddrages, selvom det bliver bekosteligt, og når den tid er inde, må vi vide, hvor vi har de bedste opgaver liggende på dette område, og vi må forinden have gennemført enkelte arbejder i søterritoriet for at stå tilstrækkelig rustet med erfaringer.

Dræningsarbejder og de øvrige arbejder — især mindre vandløbsreguleringer —, der gennemføres med støtte af grundforbedringsloven, har vel i det forløbne år været af et betydeligt omfang, men noget mindre omfattende end i de nærmest foregående år.

Der er fuldført dræningsarbejder i et antal af ca. 2500 med et interesseret areal på 9200 ha og en bekostning på 14,1 mill. kr. De fuldførte mindre vandløbsreguleringer m. v. har omfattet ca. 7000 ha. Det er beklageligt, at dræningsarbejdet synes at være noget i til-

bagegang, da disse arbejder omgående giver øget produktion og til- lige beskæftigelsesmæssigt er af stor betydning. Det skyldes ikke mangel på dræningsopgaver, idet meget store arealer, fordelt over hele landet, trænger til detailafvanding. Tilbagegangen kan være

Gammel ensomt beliggende, lille hedejendom nord for Hoven.

påvirket noget af årets vejrforhold, men selv under hensyn hertil, er en nedadgående tendens på dette område tydelig nok. Det bør fra det offentliges side tages under overvejelse, hvorledes en øget indsats på dette område kan stimuleres.

Hedeselskabet bliver på dræningsområdet stillet overfor stadig flere og flere vanskelige opgaver, hvor jordbundsforhold og vandforhold er af en sådan karakter, at arealerne ikke lader sig afvande ved normale drænforanstaltninger. Hedeselskabets forskningsvirksomhed har på dette område iværksat omfattende dræntekniske undersøgelser for at finde frem til en udformning af planer, hvorefter også sådanne arealers afvandingsforhold skulle kunne bringes i orden. Dette forskningsarbejde vil Hedeselskabet sætte meget ind på i de kommende år.

Tilførslen af *mergel og jordbrugskalk* til kalktrængende arealer har været af væsentlig mindre omfang end i de nærmest foregående år. Mergeludkørslen er ca. halveret, og — for så vidt det kan beregnes — har den samlede tilførsel af jordbrugskalk været ca. 100 000 tons mindre end i det foregående år. For mergeltilførslens vedkommende er årsagen hertil ubetinget de ugunstige vejrforhold, hvilket sikkert også har spillet en væsentlig rolle for produktionen af lufttørret kalk.

Der er i denne forbindelse anledning til at fremhæve, at meget betydelige områder af landbrugsjorden er kalktrængende, at afhjælpning af jordens kalktrang er vor billigste grundforbedringsforanstaltning, og at der lides et urimeligt produktionstab ved at arbejde med landbrugsjorder, hvis reaktionsforhold ikke er i orden. Jeg gentager, hvad jeg har sagt før, at hver landmand burde have et kalktrangskort over sin ejendom, hvilket kort i glas og ramme bør hænge i dagligstuen eller på kontoret, og dette kort må for hvert sædskifte føres a jour med fornyet kalktrangsundersøgelse, og markernes reaktionstilstand bringes i orden i overensstemmelse med kalktrangsundersøgelsens resultater i samråd med konsulenten.

Som meddelt allerede i fjor, er de gennem en lang årrække udførte systematiske hedeundersøgelser afsluttet. På grundlag heraf kan det oplyses, at det tilbageværende udyrkede hedeareal af brugelig eller god beskaffenhed, altså anvendelig til landbrugsmæssig udnyttelse, nu næppe andrager 50 000 ha, og heri indgår et ikke ubetydeligt areal af fredet hede. Derimod er arealer, der et betegnet som hedekær og lyngmose, tilsammen godt 40 000 ha, ikke inkluderet heri. Det tidspunkt ligger altså *ikke fjernt*, da Danmarks største landvindingsarbejde: Opdyrkning af heden til agerland og hedernes beplantning er afsluttet. Dette arbejde har hidtil omfattet opdyrkning til agerland af ca. 700 000 ha bebygget med ca. 25 000 gode landbohjem og tilplantning af ca. 200 000 ha. Nu må man ikke tro, at Hedeselskabets arbejde på heden også dermed er ført til afslutning. Der vil forestå et overordentligt omfattende arbejde fremefter i hedeegnenes landbrug, hvor omfattende jordforbedringer synes muliggjort ved de maskiner og redskaber, der nu rådes over. Her vil også Hedeselskabets forsknings- og forsøgsvirksomhed sætte ind for nærmere at klarlægge de problemer, der har rejst sig. For plantningsarbejdet på

*Fra Gudum Hede, hvor opdyrkning gennemførtes fra 1947—49. 10 af de nye ejendomme langs vejen fra øst til vest.
I baggrunden ses Klosterhedens plantage. Fot. april 1955.*

heden og herunder det for landbruget så betydningsfulde læplantningsarbejde skønnes fremtidens opgaver at være både større af omfang og mere vidtrækkende af betydning end arbejdet hidtil.

Arbejdet med hedens opdyrkning til agerland former sig nu på en væsentlig anden måde end tidligere, og på en måde, der kræver større indsats fra Hedeselskabets side end forhen, hvor dette arbejde i væsentlig grad udførtes i tilknytning til bestående landbrug. I de senere år er der gennem et fortrinligt samvirke mellem A/S Jydsk Landvinding, Hedebruget og statens jordlovsudvalg udført eller under udførelse store fælles opdyrkningsarbejder på heden. I Vestjylland har Hedeselskabet således til dette formål for et par år siden af sine plantningsarealer afstået ca. 1000 ha god hede, hvor der nu dels er eller i løbet af et par år bliver opført ca. 70 nye landejendomme. Selvom Hedeselskabet ved afståelse af dette store areal, hvoraf en del allerede var tilplantet, bragte et offer, der smertede, skal det siges, at det for Hedeselskabet er en stor tilfredsstillelse på afgørende måde at medvirke til, at der næsten i den samme egn, hvor så mange landejendomme måtte nedlægges for at give plads for militære anlæg, nu kan rejses så mange gode hjem på Dyrvig og Sdr. Vium Heder.

Endelig vil jeg nævne, at Hedeselskabet tillægger det meget stor betydning, at vi med arbejdsministeriets støtte har kunnet gå i gang med en systematisk kortlægning af moseerne. En kortlægning, der ikke alene klarlægger, hvad vi har tilbage af tørvebeholdninger, hvor de findes og af hvilken kvalitet, men som også vil give os et fortrinligt grundlag for iværksættelse af omfattende kultiveringsarbejder i de store afgravede mosearealer, der henligger landet over både fra sidste og fra forrige krig. Undersøgelserne er hidtil fuldført i Hjørring og Aalborg amter, og der er givet bevilling til undersøgelsesernes fortsættelse i Thisted, Viborg og Randers amter.

Det danske Hedeselskabs forskelligartede og omfattende virksomheder landet over har også i det forløbne år givet sit ikke uvæsentlige bidrag til øget produktion og øget beskæftigelse. Det er en stor tilfredsstillelse at arbejde med opgaver, hvis formål udelukkende er af sådan art.

**I BUND OG GRUND
VERDENS BEDSTE OG HURTIGSTE
MOTOR-GRÆSSLÅMASKINE**

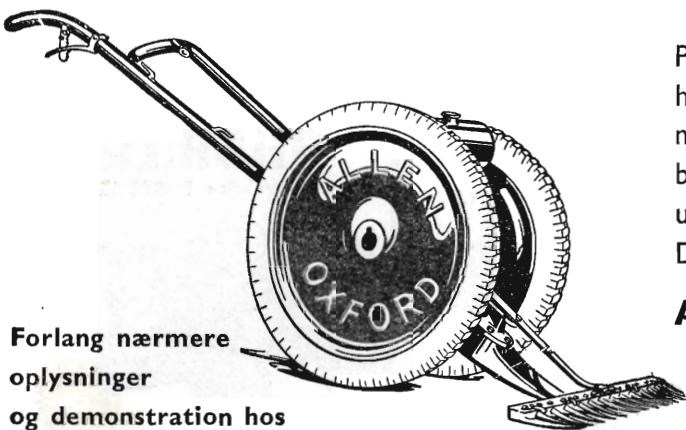

Prøv en ALLEN i arbejde! Den klipper hurtigt og let store græsarealer og lignende bevoksninger. Maskinens perfekte balance gør den velegnet til at arbejde på ujævnt terræn under fuld kontrol. De styrer — ALLEN klarer resten!

Allen motorslåmaskine til:

- ★ Vejrabatter
- ★ Grøftekanter
- ★ Jernbaneskråninger

ALLEN motoriseret græsslåmaskine

Forlang nærmere oplysninger og demonstration hos

BRØDR. BENDIX

GL. TORV 18 . KØBENHAVN . TELF. 17180

*Stenstrup og Odense
teglværkers kontorer*

Stenstrup - Telefon nr. 19

Prima drænrør

Philipsen & Hall A/S

Sct. Mathiasgade 58 . Viborg
Elektriske anlæg
Vandværksanlæg
Telefon 173 og 174

Dansk Brandforsikringsselskab

»VERMUND«

af 1904 - gensidigt selskab
Bygninger og løsøre
Virkefelt hele landet

Hovedkontor: Banegaardsplads 4, Aarhus

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Hvorslev Teglværk
pr. Ulstrup - Telf. 67 Ulstrup

**FORLANG
„ODIN“
ØL
FINESTE KVALITETER**

CLOC Liqueur
Gin
Whisky

Vestjysk Trælasthandel

Varde
Betonvarefabrik

H. Kunøe og Aage Pedersen
Varde . Tlf. 519 - 520

Landbrugsrør
(drænrør)
efter Ingf. normer

FORLANG TILBUD

Viborg Andels-
Svineslagteri
vore udsalg bring. i erindring
Tlf. 137 og 779

Andels-
Klædefabriken

GRINDSTED

Telefon 20

Røde
drænrør
2"-12"

● Fredenshøj Teglværk
Aabenraa Telefon 2127

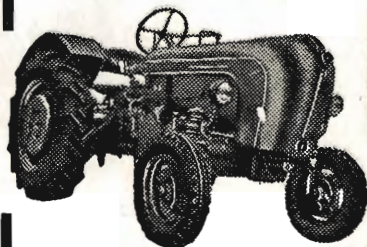
Danmarks mest solgte

Dieseltraktor

DEN LUFTKØLEDE

ALLGAIER

Konstruktion PORSCHE

4 Størrelser:
12-22-33-44 HK

Der findes aut. Allgaler Forhandlere
over hele Landet.

**TRANBERG TRADING
COMPANY**

Tlf. 31 44 - Kolding - 5 Linier

Midtjydske
Betonvarefabrikker

v/ P. Nielsen

Fabrik: Silkeborgvej 46
Telf. Herning 464 og
» Lind, Tlf. Lind 45
Kontor: Th. Nielsensgade 93,
Tlf. Herning 465

Rør til Kloak og Afvanding

Fliser, Kantsten m. m.

D. S. 400

Silax-Siloer

og Hulbloksten

**Krogsgades
Cementstøberi**

v/ J. C. Halvorsen & Sønner
Kontor:
Dannebrogsgade 22, Aarhus
Telefon * 2 55 99

Ny fabrik i Vejlby

Alt i betonvarer D. S. 400

**Herning Hede-
& Discontobank**

10-12½, 14½-17
Telefon 5 . 273 . 720

Aktieselskabet

GYRO

Skive Jernstøberi
og Maskinfabrik

BRAUNERS
BETONVAREFABRIK
Holstebro . Tlf. 3

v. Brauner & Madsen

Alt i Betonvarer
indenfor

Dansk Ingeniørforenings
Normer

A/s Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896

Telefon 94 Skive

FRØAVL . FRØHANDEL

Viborg Papir-Comp.

Papir & Papirvarer en gros
Bogtrykkeri
Kontorforsyning

Sct. Mathiasgade 31-33
Tlf. Viborg 802-803

**Mejeriernes og Landbrugets
ULYKKEFORSIKRING**

Telefon Minerva 350
Gensidigt selskab

*

Ansvarsforsikring

Vester Farimagsgade 19
København V.

*

Automobilforsikring

Frøavlscentret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533

Frøavl og frøhandel

Repræsentantskabsmødet 1955

i Hillerød

I år var Hedeselskabets årsmøde for første gang siden 1938 henlagt til Sjælland og afholdtes på Hotel Leidersdorff i Hillerød onsdag den 22. juni. Kun ganske enkelte af repræsentanterne var forhindret i at deltage.

Traditionen tro indledede repræsentantskabets formand, godsejer Olufsen, Quistrup, årsmødet med at foreslå en telegrafisk hilsen til Hedeselskabets protektor, Hans Majestæt kong Frederik den IX. Et svartelegram med genhilsen og tak indløb senere på dagen.

I årets løb var medlemmerne af repræsentantskabet redaktør R. Stenbæk, Svendborg, og husmand Libak Hansen, Taars, afgået ved døden, og formanden udtalte mindeord om dem. Man mindedes også bestyrer Juul Rasmussen, Mosestationen Pontoppidan, og civilingeniør Claudi Westh, der ligeledes var afgået ved døden. Om dem alle har tidsskriftet tidligere bragt nekrologer.

Formanden tilføjede til slut: Den 12. maj havde direktør Basse den store sorg at miste sin hustru. Fru Sigrid Basse var det naturlige midtpunkt i hjemmet på Villa »Tatoi« og forstod på en stilfærdig og beskeden måde at få os, der har været gæster i det smukke hjem, til at føle os velkommen. Vi forstår det store savn, det må være for hjemmet, at fruén så tidligt er gået bort.

Efter at der var budt velkommen til den store kreds af gæster aflagde direktør N. Basse

beretning

om årets arbejde, i overensstemmelse med hvad der har været offentliggjort i de foregående numre af Hedeselskabets Tidsskrift, dog forkortet og tilpasset til et mundtligt foredrag. Beretningen påhørtes med største opmærksomhed og hilstes med varmt bifald, som formanden opsummerede i en tak til direktøren.

Forhandlingen

indlededes af fhv. folketingsmand Laust Nørskov, der i en tak for direktørens beretning betonedede værdien af det gode samarbejde mellem Hedeselskabet, Jydsk Landvinding, Jordlovsudvalget og Hebruget, et samarbejde som betød uhyre meget for de unge mennesker, der ønskede at få foden under eget bord. Vi bør støtte hinanden i et fortsat samarbejde, det er fremtiden, der arbejdes for. Løsningen af Kongenshusopgaven er blevet mere end ventet, een af de store oplevelser for dem, der besøger mindeparken.

Som formand for De samvirkende Plantningsforeninger glædede

hr. Nørskov sig over direktørens udtalelser om arbejdet med læplantningen, hvor der stadig var store opgaver at løse, selv om forbruget af planter var gået ned. Agitationen må øges, og det må hilses med glæde, at Hedeselskabet går ind for planerne om en forsøgs-gård for læplantning.

Forstander H a n s H a n s e n, Graasten, var meget glad for direktør Basses udtalelser om nødvendigheden af at udnytte reaktions-tallene. Netop disse unormale år understreger erfaringerne, og vi må have et stærkere tempo på for at oprette de sidste 25 års forsømmelser i jordbruget med hensyn til kalk og mergel. Sætter vi fuld kraft ind, kan vi indhente forsømmelserne på måske 10 år — enhver må være klar over, at langt de fleste af de skader og mangler vi i år konstaterer i markerne skyldes forkert reaktion. Vi må udnytte al den viden og hjælp, der kan stilles til landbrugets rådighed.

De jyske husmandsforeningers formand E. m. V e s t b o bragte Hedeselskabets ledelse sin organisations tak for den interesse og resignation, der er vist ved opdyrkningen af Sdr. Vium arealerne. I den tid, jeg har været i Hedeselskabets bestyrelse, har jeg lært meget om selskabets virksomhed og har forstået hvor store opgaver, der arbejdes med, og også fået et indblik i, hvor mange og kompli-cerede vanskeligheder, arbejdet møder. Det kræver udsyn og stor-syn for at kunne gå i spidsen, sådan som det gøres. Jeg takker og vil sige, at vi husmænd over hele landet følger os tilfredse og trygge ved Hedeselskabets virksomhed. Hedeselskabet tager sig ikke alene af de løbende opgaver, men har også det rigtige overblik fremad.

Proprietær W e l l i n g, Valstedgaard, bragte en hilsen fra N. C. Nielsen, Langholt, der ikke kunne komme til stede. Taleren takkede for beretningen og glædede sig navnlig over direktørens udtalelser om dræningen. I arbejdet med læplantningen var der stadig brug for øget agitation.

Arboretforstander S y r a c h L a r s e n lykønskede Hedeselska-bet med Dr. techn. Martin Jensens afhandling, der havde interesse ud over hele verden, overalt har den givet anledning til meget aner-kende omtale.

De mindre hedeplantager fortjener, at opmærksomheden i høj-ere grad rettes mod dem. Det er disse små, grønne erhvervsvirksom-heder med det sunde afsætningsområde, der bør holdes vedlige. Forstmændene taler om de store vanskeligheder med drift og for-nyelse af disse småskove, både staten og skovejeren har en positiv interesse heri. Staten gav i sin tid tilskud til oprettelsen, men det er ikke lettere at gennemføre 2. kultur i de mindre plantager, end det var at gennemføre 1. kultur, og det ville sætte arbejdet i gang — et nødvendigt og påtrængende arbejde —, om staten ville

træde hjælpende til. Plantagerne kan ikke blive større, men de kan bringes til at producere mere, og den moderne teknik er udbygget sådan, at det også for de små plantager kan gælde, at hvad udad tabes kan indad vindes.

Forpagter Fabricius, Nysø, omtalte en kritik af Hedeselskabet, der var kommet til orde i Sydsjælland i anledning af, at finansministeriet ikke ønskede at yde tilskud til grundforbedringskonsulenter.

Folketingsmand Foged, Hammerum, havde glædet sig over, at direktøren i sin beretning havde hævet røsten lidt, da han talte om kalkning og mergling og også, da han talte om vanskelighederne med afvandingsproblemerne. Vi må i stadig højere grad have konsulenterne mobiliseret, så de sætter ind, hvor det trænges. Måske er det en udvej at få kalklagrene lagt ud på passende steder, så beboerne kan hente herfra, når de har brug for og tid til at udføre arbejdet. Her må der tages et initiativ. Kritiken med hensyn til dræningen må ses som en kritik af priserne, og jeg er opfordret til at henstille til Hedeselskabet, at entreprenørerne ikke gøres bekendt med overslagene, inden deres tilbud foreligger. Hvis landmanden kunne få lån til dræningsarbejdernes udførelse uden tilskud og dermed være fri for den tilknyttede betingelse om anvendelse af arbejdsløse, ville det sandsynligvis tjene til at regulere priserne! Ser man på byggepriserne f. eks. på Dyrvig Hede, er det yderst rimelige priser i forhold til, hvad det koster at bygge i byerne. Gik man over til at yde tilskud eller lån efter kvadratmeterberegning for bygningerne, ville arbejdet ikke gå i stå, og heller ikke i byerne.

Direktør Basse takkede for de fremsatte udtalelser.

Til dr. agr. Syrach Larsen ville han sige, at forslaget om tilskud til 2. kulturer tidligere har været drøftet med tilslutning fra alle sider, og det er urimeligt, at det ikke allerede er gennemført. I virkeligheden har de billige bjergfyrplantninger kun været en forkultur, hvor man renoncerede på det egentlige tilskud. Det er samfundsmæssigt af den største betydning, at spørgsmålet påny rejses.

I anledning af forpagter Fabricius' omtale af kritiken fra Sydsjælland ville direktøren kun sige, at kritik uden at der samtidig forelå konkrete forhold at fremdrage, var meningsløs og ikke værd at beskæftige sig med.

Folketingsmand Fogeds udtalelser om grundforbedringsarbejderne rørte ved noget principielt. Det vigtigste er, at grundforbedringsarbejderne skal være kvalitetsarbejde, og det er aldrig heldigt, at entreprenører også påtager sig det planlæggende arbejde. Med hensyn til priserne er Hedeselskabet bundet til at følge overenskomsterne, og der er her ikke meget at diskutere.

Til slut takkede direktør Basse for de venlige ord, som hr. Nørskov og hr. Vestbo havde fremsat. Vi går styrkede til opgaverne efter sådanne udtalelser.

Beretningen godkendtes derefter enstemmigt.

Bestyrelsens formand, kammerherre C. D. Lüttichau forelagde regnskab og budgetter. Begge dele godkendtes. I sin forelæggelsestale indledede formanden med at redegøre for medlemsbevægelse og gaver og bragte en tak til regering og rigsdag, medarbejderne og direktøren.

I det påfølgende lukkede møde genvalgtes direktør C. E. Flensborg, husmand P. Nielsen, Tvis, gårdejer Jesper Jespersen, Herning, og forstander H. Hansen, Graasten, som medlemmer af repræsentantskabet. Desuden nyvalgtes folketingsmand Kr. Damsgaard, V. Skerninge, for resten af indeværende valgperiode i stedet for afdøde redaktør Stenbæk, Svendborg.

Til bestyrelsen genvalgtes kammerherre Chr. D. Lüttichau, og som formand for repræsentantskabet genvalgtes godsejer A. Olufsen, Quistrup, med fhv. folketingsmand Laust Nørskov som næstformand.

Til næste års mødested valgtes Tønder.

— — —
 Det festlige samvær med middag om aftenen foregik på Hotel »Kronprinsen«, men afkortedes i år en del, idet et stort tal af gæsterne på grund af værelsesmangel i Hillerød var henvist til at bo i København og derfor måtte bryde tidligt op.

Om eftermiddagen havde der været arrangeret et besøg på Arboretet i Hørsholm, hvor arboretforstander S y r a c h L a r s e n foreviste og fortalte om virksomheden, så de besøgende blev ganske betaget af det interessante og betydende arbejde, der foregår i Arboretets træforædlingsafdeling.

Den følgende dag gennemførtes i strålende vejr et vellykket besøg ved den udtørrede Søborg Sø. Her fortalte proprietær J ø r g e n B u c h, Søborggaard, som formand for landvindingsarbejdet om arbejdet, og civilingeniør J a c o b s e n, Hedeselskabets kontor i Slagelse, gav en meget interessant redegørelse for tørlægningens historie.

Derefter foretoges en køretur over Gilleleje og videre nord om Arresø til et af Hedeselskabets arbejder ved Store Lyngby å, hvor lodsejerlagets formand, gårdejer G. J e n s e n, Ullesøgaard, Ølsted, og civilingeniør J a c o b s e n fortalte om arbejdet og om problemerne omkring Arresø. Udflugten afsluttedes derefter med frokost i Slotspavillonen i Hillerød.

I få ord — ★

Hedeselskabets forretningsførere

Hvervet som Hedeselskabets forretningsfører for Maribo distrikt er overtaget af sekretær Poul Nielsen, Suhrsvej 11, Maribo.

— Efter at Hedeselskabets hidtidige forretningsfører for Helsingør distrikt, boghandler Hother Steffensen, tidligere Helsingør, har ønsket at fratræde, er dette hverv overtaget af proprietær Thyge Thygesen, Hintsehovgaard, Dronningmølle.

Den 18. juni fejrede A/S Staushede plantage ved Gesten 75 års jubilæum i forbindelse med den årlige generalforsamling. Formanden, gård ejer K. A. Bundsgaard oplyste i sin beretning, at der var hugget over 1000 m³ træ i årets løb med over 75 % aflagt som gavntre. Status balancerede med 345 000 kr. Jubilæet fejredes med en aftenfest på Gesten Hotel, hvori ca. 150 mennesker deltog.

Vestjyllands Mergelforsyning

afholdt den 6. juli sin 49. generalforsamling i Ringkøbing med sædvanlig stor tilslutning fra hele Vestjylland. Formanden, Jesper Jespersen, Herning, omtalte i sin beretning, at året havde været tilfredsstillende, og navnlig havde det været et godt år med hensyn til kalksalget fra Hillerslev. Kassereren, Trier Høj, Vostrup, oplæste regnskabet, der udviste et overskud på godt 11 000 kr. Valgene blev genvalg, og efter en kortvarig diskussion holdt direktør Niels Basse foredrag.

A/S Nørnbæk plantage fejrede den 3. juli 50 års jubilæum med en fest i plantagen, hvor skovrider Aaskov fortalte om plantagens historie. Plantagen er nu på 198 ha, hvoraf 179 er tilplantet. Den har i sin tid været betydelig større, men da Karlsgaarde-værket anlagdes var det nødvendigt at afstå ca. 75 ha hertil.

Statens almindelige videnskabsfond har bevilget planteskolebestyrer Ivar Nyholm, Hedeselskabets centralplanteskole, Faarvang, 4300 kr. som en tillægsbevilling til en tidligere given bevilling på 10 000 kr. til gennemførelse af spiringsundersøgelser med træfrø.

Den 23. juli markeredes A/S Sindbjerg plantages 100-års jubilæum på Mors ved en fest i plantagen. Plantagen er den ældste aktiehedeplantage i landet, og i forbindelse med jubilæet havde skovrider C. F. Jensen, Hurup, udarbejdet et lille jubilæumsskrift, hvori der interessant fortælles om plantagens historie og udvikling. Ved festen holdt direktør N. Basse og skovrider C. F. Jensen foredrag. Sindbjerg plantage er nu sammensluttet med A/S Morsø Søndre herreds plantage. Formanden er proprietær B. Overgaard, Damsgaard.

Til næste år er det 50 år siden, selskabet »Hedebruget« stiftedes. Jubilæet vil blive fejret med en fest på »Kongenshus«.

A/S Sandal plantage ved Ringkøbing udbetaler i år 10 kr. i udbytte pr. aktie. Formanden er sognerådsformand H. P. Ammitzbøll, Hee.

I A/S Løbners plantage er der i 1954—55 hugget 538 m³, hvoraf 53 % har været gavntre. På den forleden afholdte generalforsamling oplystes, at årets regnskab balancerede med 72 404 kr. og udviste et overskud på 12 000 kr., uden at der dog udbetales udbytte. Det vedtoges at reducere bestyrelsen fra 10 til 5 medlemmer, og den nye bestyrelse blev: Carl Albert, V. Holsted, Ebbe Ebbesen, Sekjær, H. Kelp, Stilde, Kr. Steiner, Hyldelund, og C. F. Christiansen, Brørup.

Det danske Hedeselskabs

A. Driftsregnskab for

Konto litra	Specif. bilag nr.	Netto- budget	Brutto-regnskab		Netto- regnskab	
			Debet	Kredit		
		Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	
I. Indtægtskonti:						
a.	Medlemsbidrag	1	100000 —	11940 74	112028 39	100087 65
b.	Renter af legater	2	14680 —	1380 50	18538 81	17158 31
c.	Renter og udbytte	3	102000 —	32967 29	182316 20	149348 91
d.	De industrielle virksom- heder	4	108000 —	1302374 89	1475932 79	173557 90
e.	Ejendommenes drift.. . . .	5	181480 —	3873478 45	4118004 04	244525 59
f.	Automobilernes drift	6	25000 —	90961 10	110208 30	19247 20
g.	Tilfældige indtægter	7	500 —	12207 71	12868 55	660 84
h.	Maskincentralen	8	60000 —	385241 94	420705 46	35463 52
			591660 —	5710552 62	6450602 54	740049 92

B. I. Driftsregnskab for

b.	Plantningsafdelingen	14	—	304271 55	305922 09	1650 54
c.	Mose- og engafdelingen .. .	15	200000 —	1239423 78	1479654 95	240231 17
d.	Kulturteknisk afdeling.. . .	16	100000 —	660796 37	774560 60	113764 23
e.	Mergelafdelingen.. . . .	17	—	99079 71	99079 71	—
			300000 —	2303571 41	2659217 35	355645 94

B. II. Regnskab over statens tilskud

b.	Tilskud i h. t. finansloven..	19	2880777 —		2796848 23	2796848 23
			2880777 —		2796848 23	2796848 23

driftsregnskaber 1. april 1954—31. marts 1955.

selskabets egne virksomheder.

Konto litra	Specif. bilag nr.	Netto- budget	Brutto-regnskab		Netto- regnskab	
			Debet	Kredit		
		Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	
II. Udgiftskonti:						
i.	Administrationsudgifter ..	9	94200 —	106661 54	305 —	106356 54
k.	Tidsskriftet	10	58000 —	82760 26		82760 26
l.	Bygningsvirksomheden.. . .	11	—	80868 06	77411 35	3456 71
m.	Forsøg	12	10000 —	15987 94		15987 94
n.	Planlægning af afvandings- og kultiveringsarbejder i Sønderjylland	—	10000 —	10000 —		10000 —
	Overskud..		419460 —	521488 47		521488 47
			591660 —	817766 27	77716 35	740049 92

selskabets statsvirksomheder.

a.	Hovedkontoret..	13	157000 —	181672 84	25000 —	156672 84
f.	Afdelingen for undersøgel- ser og forsøg	18	35000 —	365456 75	278189 69	87267 06
	Overskud		108000 —	111706 04		111706 04
			300000 —	658835 63	303189 69	355645 94

til Hedeselskabets virksomhed.

a.	Lønninger og pensioner ..	19	2880777 —	2806493 85	9645 62	2796848 23
			2880777 —	2806493 85	9645 62	2796848 23

Det danske Hedeselskabs

Konto litra	Kontoens tekst	Specif. bilag nr.	1. april 1954		Ifg. formueregnskabet		1. marts 1955			
			Kr.	Ø.	Tilgang	Afgang	Kr.	Ø.		
	I. Aktiver:									
a.	Faste ejendomme	20-23	3098042	66	306810	46		3404853	12	
b.	Driftens materiel og inven- tar	21-24	881207	—	181093	18		1062300	18	
c.	Driftens besætninger, lagre og lign.	22-25	1117703	—	176681	80		1294384	80	
d.	Legaters aktiver	26	1269535	68	67756	46		1337292	14	
e.	Forsørgelseskassens aktiver	27	2832034	30	19566	16		2851600	46	
f.	Fondsbeholdning	28	869924	46	51259	45		921183	91	
g.	Debitorer, indtægtsrestan- cer, deposita	29	2979092	91	33237	72		3012330	63	
h.	Debitorer vedr. statsvirk- somhederne	30	2188178	15	139873	20		2328051	35	
i.	Udgifter vedr. næste regn- skabsår		161848	46	189440	84	161848	46	189440	84
k.	Beholdning af »Hedens op- dyrkning i Danmark« . .		40416	30			3805	35	36610	95
l.	Kasse-, bank- og girobe- holdninger		5176	60	189855	45			195032	05
			15443159	52	1355574	72	165653	81	16633080	43

Regnskabet indstilles til godkendelse.

Hedeselskabets kasse- og regnskabsudvalg:

Laust Nørskov.

Marinus Sørensen.

Bestyrelsen for Det danske Hedeselskab.

P. b. v.

Chr. Lüttichau.

Formand.

status pr. 31. marts 1955.

Konto litra	Kontoens tekst	Specif. bilag nr.	1. april	Iflg. formueregnskabet		1. marts
			1954	Afgang	Tilgang	1955
			Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
	II. Passiver:					
a.	Prioritetsgæld i ejendomme	23	227303 02	4983 52		222319 50
b.	Kreditorer, udgiftsrestan- cer, deposita	31	2150270 31		69837 02	2220107 33
c.	Mellemværende med le- gater	32	40126 80	18623 85		21502 95
d.	Legaters kapitaler	33	1269535 68		67756 46	1337292 14
e.	Hedeselskabets forsørgel- seskasse	27	2832034 30		19566 16	2851600 46
f.	Hedeselskabets jubilæums- fond		131137 89		36060 52	167198 41
g.	Indtægter vedr. næste regn- skabsår		40259 61	40259 61	32651 16	32651 16
h.	Landbrugsministeriets lø- bende regning		1497199 54		459850 99	1957050 53
i.	Driftsregnskab for egne virksomheder	35	197443 10	552506 60	521488 47	166424 97
k.	Driftsregnskab for Hede- selskabets statsvirksomh.	36	486396 74		111706 04	598102 78
l.	Hedeselskabets driftsfonde	34	4364323 46		486369 96	4850693 42
m.	Hedeselskabets reservefond		2207129 07		1007 71	2208136 78
			15443159 52	616373 58	1806294 49	16633080 43

Viborg, den 7. juni 1955.

Niels Basse,
direktør.

B. Dalberg-Larsen,
kontorchef.

Ernst Jensen,
bogholder.

Foranstående regnskab er overensstemmende med Hedeselskabets bøger, som jeg har revideret.

Under revisionen er tilstedeværelsen af de i regnskabet opførte kasse-, bank- og girobeholdninger konstateret.

Viborg, den 17. juni 1955.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. revisor.

Hedeselskabets regnskab 1954—55.

Samtlige tilskud fra statskassen til formål vedrørende Det danske Hedeselskab har i finansåret 1954—55 udgjort:

	Bevilling kr.	Regnskab kr.
1. Tilskud til Det danske Hedeselskabs virksomhed som ovenfor anført.. . .	2.880.777,—	2.796.848,23
2. Småplantninger og hegn	775.000,—	647.068,16
3. Tilskud til plantager, der står under Hedeselskabets tilsyn og har overtaget fredskovsforpligtelse	360.000,—	315.886,67
4. Tilskud til lettelse af mergeltransport og transport af jordbrugskalk under særlige forhold	1.042.400,—	955.270,15
5. Tilskud til vejledning angående hugst og ny kultur i læplantninger og mindre plantager samt planlægning af læplantningsarbejder og tilsyn med arbejdernes udførelse	720.000,—	714.984,91
6. Tilskud til demonstration af 2. kultur i plantager og forstlige forsøg	22.000,—	19.671,72
7. Træplantningsforsøg på afgravede brunkulsarealer..	12.000,—	12.188,50
Ialt.. . .	5.812.177,—	5.461.918,34

ad. 4. Efter regnskabets afslutning er i tilskud til mergel- og kalktransport yderligere udbetalt 84.288,90 kr., hvorefter det samlede tilskud udgør 993.398,42 kr. + administrationsudgifter 46.160 kr. 63 øre, ialt 1.039.559 kr. 05 øre.

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

Alle arter jordbrugskalk –

SKANDINAVISK KALK & KRIDT I/S

Hasseris - Aalborg telefon 9253 - Alba 10650
Værket telefon Sdr. Tranders 110

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 1055 (2 lin.)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Alt i cementvarer,

rør i alle gængse størrelser efter ingeniørf. normer

Tjæreborg cementstøberi,

Hurtig levering Telefon 21 Reel betjening

H. Theut

VIBORG - Tlf. 1559 . 1560

Brunkul - Mergel - Kalk

Midtjydsk Brunkul Industri

Tlf. Kølkær 28 x

Katrinebjerg Teglværk

Tlf. Hejnsvig 17

Mursten - Drænrør

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD

Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket Δ

Imprægnering

Brøndrør

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved *Th. Petersen*

Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE

Δ MÆRKEDE RØR

Imprægnerede

og uimprægnerede

Stort lager

Altid leveringsdygtig

Brostrøm^s

Planteskole

VIBORG

ved C. Nielsen

Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV

Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

LOMBORGS PLANTESKOLE

Granhøj v. Aalborg

Telf. 101

Telf. 999

Katalog sendes
gratis på
forlangende

Drænrør

Mursten

Bauma Dæk

Roma Dæk

★

A/S

CARLSBERG,

Faarup og Taanum

Teglværkers

Salgskontor

Randers . Telf. 1515

**Skovarbejderskolens
kursus 1955/56**

1. Fra 5. sept. til 16. sept.:
Motorsavkursus
2. Fra 19. sept. til 30. sept.:
Motorsavkursus
3. Fra 3. okt. til 14. okt.:
Motorsavkursus
4. Fra 19. okt. til 14. nov.:
Alm. skovarbejderkursus
5. Fra 23. nov. til 21. dec.:
Alm. skovarbejderkursus
6. 4. jan. til 2. febr.: Alm. skovarbejderk. (særl. f. nåletræskovarb.)

Ansøgning om optagelse på kursus sendes til *Skovarbejderskolen, Kagerup st., tlf. Helsingø 302 u. P. s. v., Iver J. Nissen.*

AALBORG
AKVAVIT

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Herning - Telf. 10 . 314

Østergade 6

Kontortid: 10-12,30 og 14,30-17

HUSK

at melde flytning

til postvæsenet

Røde DRÆNRØR

fra 2"-12" have
altid på lager
Forlang tilbud

»Sofienlund«
TEGLVÆRK

Telefon 10 Ulstrup

RØDE DRÆNRØR

føres altid på lager fra 2" til 8" - Tilbud til tjeneste

A/S GAMMELGAARD TEGLVÆRK

Telefon 187 . Skive

Teglværkernes SALGSKONTOR

ESBJERG

Telefon 265 - 546

Drænrør

2"—15"

Mursten - Tagsten

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Prima, røde drænrør

i størrelse fra 2 til 15 tommer

Indhent tilbud - Tlf. Højslev 3

A/S FISKBÆK BETONKLINKERFABRIK

A/s Fiskbæk Briketfabrik

Herborg 12

GUGKALK

gi'r Grøde

Brug det bedste! Pul-
veriseret eller granu-
leret GUGKALK gi'r
den bedste Høst.

GUG KALKVÆRK A/S
Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 2908.

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62

og fiskerihavnen

RESENBRO

CEMENTSTØBERI

v/ingeniør C. G. Madsen

Telefon 34

Prima betonrør efter dansk
ingeniørforenings normer

Mrk. \triangle alle gangbare dimen-
sioner fra 10—60 cm såvel med
som uden mufte

FYENS LANDMANDSBANK ODENSE

Vestergade 33 - Telf. 46 (6 lin.) - Rigst. 36

Åben 9 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ og 14—16, lørdag 9 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$

Udfører alle bankforretninger

STRYG elektrisk...

Børnelammelses- og ulykkesforsikring

Den gensidige
Landbo-Sygeförening

Vesterbrogade 15

København V.

Telef. 6659 - 5974

L. KRISTENSEN

REMINGTON OG REMTOR
SKRIVEMASKINER

DANMARKS ÆLDSTE
SKRIVEMASKINE-FIRMA

FREDERIKSBERGGADE 1 A
KØBENHAVN K.

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—14

Filialer:

Karup

Flyvestation Karup

Mammen

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med finsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forebygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekøde») omkring stødfugerne.

Spørg Hedeselskabet.

Aarhus Privatbank
Stiftet 1871

Aarhus: København:
Hovedkontor Nygade 1

Randers

MØRTELVÆRK OG
BETONRØRSFABRIK
v/ Marius Ødum
Kristrup pr. Randers
Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer føres

Største lager
Bedste kvaliteter
Forlang tilbud

PALUDANS
PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prisliste
TELEFON KLARSKOV 9

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.
Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 271 55 (3 lin.)
Aarhus

Til alle slags bygninger
DANSK
ETERNIT
TAG- OG VÆGBEKLÆDNING

DANSK ETERNIT FABRIK A/S
AALBORG

SALGSKONTOR:
KAMPMANNSGADE 2 . KBHVN. V
TELEFON: CENTRAL 3785

Verdens stærkeste Arbejdsstøvle

CODAN

**GULD-SEGL
KVALITET**

AKTIESELSKABET
SKARREHAGE MOLERVÆRK

Nivaagaard Teglværk

Nivaa telefon nr. 9

DRÆNRØR . MURSTEN . TAGSTEN

Altid prima røde drænrør

**Silkeborg, Herning og omliggende
teglværkers salgskontor**

Torvet 6, Silkeborg

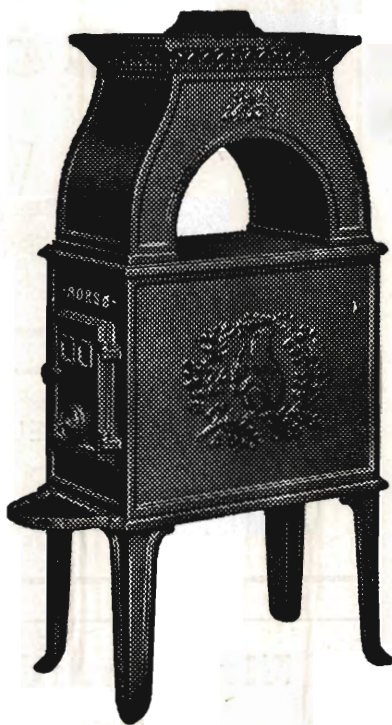
Telefon 1200

repræsenterende følgende værker:

A/S Lysbro Teglværker
De Forenede Teglværker,
Lysbro
Bøgild Teglværk, Lysbro
Vinderslevgaard Teglværk
Paarup Teglværk

Bjødstrup Teglværk
Gjern Teglværk
Visgaard Teglværk
Højriis Teglværk, Ikast
De Forenede Midtjydske
Teglværker, Herning

Marsø Støbeegods

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KØL HOPLEVERANDØR
BYKØBING HØRS

Redaktionsudvalg: Afdelingsleder, skovrider B. Steenstrup (formand),
forstander N. C. Nielsen og overingeniør N. Venov.

Redaktør: Har. Skodshøj.

Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg